

Vstupná správa pre spracovanie PHRSR/IUS VUC	
VÚC:	Košický samosprávny kraj
Zadávatel' tvorby stratégie:	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR
Identifikácia územných samospráv, pre ktoré sa dokument spracováva:	Košický samosprávny kraj obce a mestá na území Košického kraja
Plánovacie obdobie:	2022-2027 s výhľadom do roku 2030
Gestor prípravných prác a jeho kontaktné údaje:	Ing. Matej Ovčiarka Odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia matej.ovciarka@vucke.sk
Koordinátor prípravných prác:	Mgr. Ing. Tomáš Malatinec, PhD. Referát regionálneho rozvoja a plánovania
Členovia prípravného tímu/spracovatelia vstupnej správy:	Ing. Matej Ovčiarka Mgr. Ing. Tomáš Malatinec, PhD. Mgr. Katarína Rosičová, PhD. Ing. Barbora Kováčová Ing. Štefan Daňo (UMR KEaO) RNDr. Jana Machová (UMR MlaO)
Členovia Rady partnerstva:	Počet všetkých členov: 603 (bez členov Kooperačných rád UMR) Počet členov v predsedníctve: 5 (predsedovia komôr) Počet členov v komorách: 13 (predsedovia kooperačných rád) Počet kooperačných rád: 13
Členovia Kooperačných rád UMR resp. SPR	Vytvorených je 6 kooperačných rád strategických plánovacích regiónov (SPR Gemer, SPR Hnilec, SPR Spišská Nová Ves, SPR Abov, SPR Dolný Zemplín: Trebišovsko, SPR Dolný Zemplín: Sobranecko-Michalovsko) so zastúpením všetkých obcí a miest Košického kraja (440). V rámci Košického kraja sú schválené dve územia udržateľného mestského rozvoja (UMR) a to pre mesto Košice a spolupracujúce obce a mesto Michalovce a spolupracujúce obce (2 kooperačné rady UMR).

A. Základné údaje	
1. Potenciály, výzvy, problémy, impulzy a hlavné ciele PHRSR	
1. Hlavné impulzy pre spracovanie dokumentu	Hlavným impulzom pre spracovanie Vstupnej správy pre spracovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHRSR KSK) vrátane Integrovannej územnej stratégie Košického kraja (IÚS KK) je príprava na nové programové obdobie Európskej únie na roku 2021 - 2027a tiež príprava novej Národnej stratégie regionálneho rozvoja Slovenskej republiky v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov s názvom Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030. Na regionálnej a miestnej úrovni vzniká potreba zosúladenia rozvojových cieľov a programov s investičnými prioritami EÚ pre kohéznú politiku na roku 2021 - 2027 a zároveň s cieľmi stanovenými vo Vízii a stratégii rozvoja Slovenska do roku 2030. Vstupná správa obsahuje okrem rámcových informácií pre tvorbu PHRSR KSK aj rámcové informácie pre tvorbu Integrovannej územnej stratégie Košického kraja (IÚS KK). V rámci identifikácie rozvojových tém, problémov a výziev sú zohľadnené územné i tematické aspekty. Osobitná pozornosť je venovaná rozvojovým témam v strategických plánovacích regiónoch (SPR) Košického kraja a oblastiach udržateľného mestského rozvoja (UMR). Cieľom je pripraviť návrh obsahu, ktorý je určený na prerokovanie najmä s aktérmi územnej spolupráce v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Zabezpečiť najmä vyššiu mieru integrácie rozvojových aktivít a tým aj ich výsledný dopad na zvýšenie kvality života obyvateľov, zvýšenie kvality životného prostredia a zvýšenie kvality podnikateľského prostredia.
2. Potenciály, hlavné výzvy a problémy, na ktoré PHRSR reaguje (zhrnutie výstupov inventarizácie a analýz)	

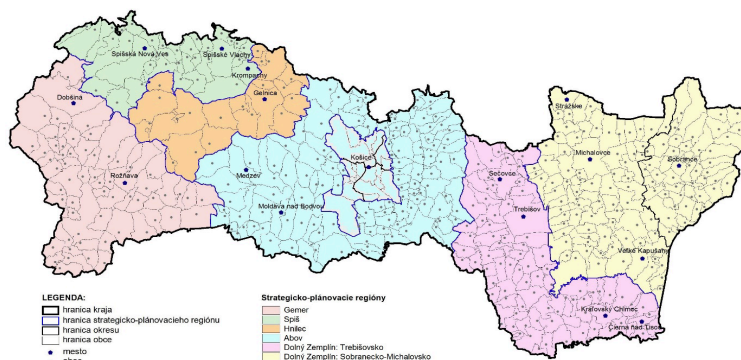
Potenciály, problémy a výzvy pre VÚC ako celok:

Košický kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska. Na severe hraničí s Prešovským krajom a na západe s Banskobystrickým krajom. Južnú a východnú hranicu tvoria štátne hranice s Maďarskom a Ukrajinou. Košický kraj je v rámci Slovenska svojou rozlohou štvrtým najväčším (6 754,5 km²) a počtom obyvateľov druhým najväčším krajom. Mesto Košice je administratívnym, hospodárskym, politickým, školským a kultúrnym centrom kraja, pozostáva z 22 mestských častí s vlastnou miestnou samosprávou a je druhým najväčším mestom na Slovensku. Na základe územnosprávneho členenia pozostáva Košický kraj z 11 okresov, z čoho 4 okresy sú na území mesta Košice (Košice I, Košice II, Košice III, Košice IV, Košice – okolie, Gelnica, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves a Trebišov) a zo 440 obcí, z ktorých má 17 štatút mesta. V Košickom kraji žilo k 31.12.2019 spolu 801 460 obyvateľov, z čoho takmer tretina (238 593 obyvateľov, 30%) žila v krajskom meste Košice. Hustota obyvateľov na 1 km² dosiahla 118,7 obyvateľov, čo je o 7,4 obyvateľov viac než v priemere za Slovensko. K najhustejšie osídleným patria štyri okresy ležiace na území mesta Košice, podstatne redšie je osídlenie v okrese Sobrance, Gelnica a Rožňava. V 17 mestách Košického kraja žilo ku koncu roka 2019 spolu 436 779 obyvateľov, stupeň urbanizácie dosiahol úroveň 54,5%, čo je o 1,2% viac oproti celoslovenskému priemeru (53,3%).

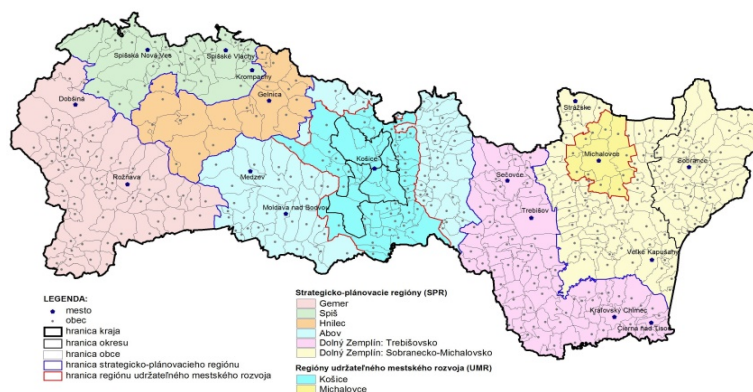

V rámci Košického kraja boli pre potreby spracovania Integrovannej územnej stratégie Košického kraja stanovené nasledujúce strategické plánovacie regióny (SPR):

1. **SPR Gemer** – okres Rožňava
2. **SPR Spiš** – okres Spišská Nová Ves
3. **SPR Hnilec** – okres Gelnica
4. **SPR Abov** – okres Košice okolie a okresy Košice I-IV, súčasťou je UMR Košice a okolie
5. **SPR Dolný Zemplín: Trebišovsko** – okres Trebišov
6. **SPR Dolný Zemplín: Sobranecko-Michalovsko** – okresy Sobrance a Michalovce, súčasťou je UMR Michalovce a okolie

*Predbežná verzia zobrazenia, oblasť UMR sa môže meniť podľa definitívneho rozhodnutia obcí.
Mapa bude aktualizovaná začiatkom roka 2021.*

K najvýznamnejším výhodám a zároveň potenciálom Košického kraja patrí výhodná poloha regiónu, populačný potenciál, priemyselný charakter pokrývajúci všetky odvetvia, voľné kapacity pre výstavbu, turistický potenciál, medzinárodné letisko v Košiciach, prekládka medzi širokorozchodnou a úzkorozchodnou železnicou, ktorá spája východ so západom. Košický kraj má výhodnú geografickú polohu v rámci Košicko–Prešovskej aglomerácie, patrí k najvýznamnejším hospodárskym priestorom Slovenska, ktorého ťažiskovými ekonomickými odvetviami sú priemysel, stavebníctvo a poľnohospodárstvo. Z priemyselných odvetví sú to hlavne hutníctvo, strojársky a ťažobný priemysel, priemysel palív a energetiky, potravinárstvo a IT sektor. Hospodárstvo kraja je ovplyvnené silnou priemyselnou základňou Košickej aglomerácie a vybraných okresov Michalovce, Spišská Nová Ves a Košice – okolie, kde je aj najväčšia koncentrácia veľkých firiem a malých a stredných podnikov. Košický kraj významne čerpá z rozvoja služieb s vyššou pridanou hodnotou v meste Košice, ktoré je strategickým rozvojovým centrom kraja a hlavným zamestnávateľom v kraji. Ostatné okresy Košického kraja, najmä prihraničné, potrebujú aj dodatočné rozvojové impulzy zamerané na stabilizáciu a posilnenie svojej hospodárskej základne.

Košický kraj je križovatkou ciest európskeho významu. Územím Košického kraja prebiehajú významné nadregionálne cestné, železničné a energetické dopravné ťahy v smere východ – západ a sever – juh. V oblasti cestnej dopravy sú to európske trasy E 50 (Žilina – Prešov – Košice – Michalovce štátna hranica s Ukrajinou), E 71 (Košice – štátna hranica s Maďarskom – Miskolc) a E 58 (Zvolen – Rožňava – Košice – štátna hranica s Ukrajinou). Košický kraj má hustú sieť železničných tratí, ktoré ho spájajú s okolitými štátmi EÚ. Prostredníctvom systému Východoslovenských prekladísk a širokorozchodnej trate je napojené na Ukrajinu a Rusko. Krajské mesto Košice je druhým najväčším železničným uzlom SR. Medzinárodné letisko Košice je druhé najväčšie letisko na Slovensku, nachádza sa v blízkosti budovaných logistických parkov. Košický kraj má významný inovačný potenciál, ktorý je reprezentovaný najmä početnosťou univerzít národného významu, pracovísk Slovenskej akadémie vied, ako i súkromnými výskumno-vývojovými ústavmi. Košický kraj má druhý najväčší výskumný potenciál v Slovenskej republike. Za dôležitú súčasť inovačných systémov sú považované aj klastre. K rozvojovému potenciálu Košického kraja patrí aj kreativita ľudských zdrojov, ktoré spolu s kultúrnymi zdrojmi tvoria súčasť kreatívnej ekonomiky. Kultúrny a kreatívny sektor má ako katalyzátor inovácií značný potenciál pre riešenie tvorby hospodárskeho rastu a ako sektor má významný podiel na zamestnanosti.

Najvýraznejšími problémami Košického kraja sú predovšetkým vyššia nezamestnanosť, porovnateľne nižšie mzdy, vyššia miera chudoby a prítomnosť veľkých environmentálnych záťaží v porovnaní s prosperujúcimi územiaми SR a priemernými hodnotami indikátorov. Región Východného Slovenska patrí dlhodobo k najchudobnejším regiónom na Slovensku. 6 okresov Košického kraja (z 11) spadá do kategórie najmenej rozvinutých okresov (NRO). Výrazným problémom je vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných, s čím súvisí aj narastajúci problém ich ďalšieho uplatnenia na regionálnom trhu práce a nárastom sociálneho vylúčenia. Podiel populácie ohrozenej chudobou a sociálnym vylúčením atakuje hranicu 20%.

V okresoch kraja sú výrazné disparity v sledovaných ekonomických ukazovateľoch a ich veľkosť narastá so vzdialenosťou od centra kraja. Výrazným problémom je aj odliv vzdelanej pracovnej sily z regiónu. Dochádza k postupnému deformovaniu populačnej štruktúry aj trhu práce a k postupnému vyľudňovaniu predovšetkým okrajových oblastí, čím následne nastupuje prehľbovanie regionálnych disparít v kraji.

K hlavným dlhodobým nevyriešeným problémom Košického kraja patrí:

- dobudovanie technickej infraštruktúry v obciach (vodohospodárska infraštruktúra, kanalizačné sústavy, verejné osvetlenie a ďalšie)
- dobudovanie a rekonštrukcie cestnej infraštruktúry (všetky druhy ciest, mosty, cestné prvky)
- odstránenie najväčších environmentálnych záťaží (produkcia CO₂, kontaminované územia, znečistené vody a ďalšie)
- komplexná obnova verejných budov a verejnoprospečných stavieb
- prehľbovanie rovnosti šancí medzi majoritou a minoritami obyvateľstva
- odliv vysokokvalifikovaných ľudských zdrojov

Potenciálne rozvojové témy:

Sociálne (objektom je občan)

- podpora ďalšieho prepájania vzdelávania a potrieb regionálneho trhu práce
- rozvoj integrovaného dopravného systému
- budovanie nekomerčnej infraštruktúry v cestovnom ruchu
- rozvoj funkcií kultúry a ponuky kultúrnych služieb
- rozvoj sociálnej ekonomiky a eliminácia chudoby
- rozvoj sociálnych služieb a podpora aktívneho starnutia

Environmentálne (objektom je životné prostredie)

- zvýšenie energetickej efektívnosti
- ďalšie zavádzanie energetického monitoringu a manažmentu
- rozvoj cirkulárnej ekonomiky
- efektívnejšie zadržanie vody v krajine
- zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb vrátane aj mimo chránených území
- použitie prvkov zelenej infraštruktúry
- zvýšenie povedomia v oblasti ochrany prírody
- zlepšenie adaptácie na zmeny klímy

Ekonomické (objektom podnikateľ)

- postupná transformácia priemyslu
- intenzívnejšia podpora regionálnej ekonomiky a lokálnych ekonomík
- intenzívnejšia podpora regionálneho inovačného ekosystému
- intenzívnejšia podpora regionálneho kreatívneho priemyslu

Špecifické potenciály, problémy a výzvy pre jednotlivé identifikované strategicko-plánovacie regióny:

SPR GEMER

Strategicko-plánovací región Gemer je tvorený okresom Rožňava, ktorý je situovaný v juhozápadnej časti Košického kraja. V okrese Rožňava žilo ku koncu roka 2019 celkom 62 131 obyvateľov (7,8% obyvateľstva Košického kraja), čím sa radí medzi stredne veľké okresy. Hustota zaľudnenia dosahuje menej ako polovicu hodnoty krajského priemeru, na 1 km² tu žije 53,0 obyvateľov, čo je o 65,7 obyvateľov menej oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Veková štruktúra obyvateľstva okresu Rožňava je podobná s krajským priemerom, s miernou prevahou predproduktívnej zložky oproti poproduktívnej (index starnutia na úrovni 94,1, krajský priemer 89,2). S vekovou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj vyšší priemerný vek obyvateľstva (o 2,2 roka viac ako priemer kraja). Okres Rožňava je typický vysokým negatívnym migračným a celkovým saldóm obyvateľstva. Podľa Atlasu rómskych komunit z roku 2019 žilo v okrese Rožňava v rómskych osídleniach 23,5% obyvateľov, čo má výrazný vplyv na štruktúru obyvateľstva a trh práce v okrese.

Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje 48,4%, čo je tesne nad úrovňou priemeru kraja. Miera evidovanej nezamestnanosti dosahuje najvyššiu hodnotu v rámci Košického kraja, v roku 2019 dosiahla úroveň 12,1%. Vysoký je aj podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 12 mesiacov), ktorý dosahuje úroveň 52,8%, čo je o 6,3% viac ako krajský a o 18,1% viac ako celoslovenský priemer. Priemerná nominálna mesačná mzda dosahuje výšku 1 061 Eur, čo je o 118 Eur menej ako krajský a o 205 Eur menej ako celoslovenský priemer. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti priemyslu (29,7%), verejnej správy a obrany a povinného sociálneho zabezpečenia (17,5%) a v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci (10,8%). SPR Gemer je druhým najlesnatejším územím v rámci kraja s takmer 62% lesnatosťou.

SPR SPIŠ

Strategicko-plánovací región Spiš je tvorený okresom Spišská Nová Ves, ktorý je situovaný v severozápadnej časti Košického kraja. V okrese Spišská Nová Ves žilo ku koncu roka 2019 celkom 99 878 obyvateľov, čo predstavuje 12,5% obyvateľstva Košického kraja. Hustota zaľudnenia vysoko prevyšuje hodnotu krajského priemeru, je to najhustejšie obývaný okres kraja po okresoch mesta Košice, na 1 km² tu žije 170,0 obyvateľov, čo je o 51 obyvateľov viac oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Okres Spišská Nová Ves je typický vysokým podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku (20,2%), ktorý prevyšuje o takmer 3% krajský a o viac ako 4% celoslovenský priemer. S vekovou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj nízky priemerný vek a nízky index starnutia. Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2019 žilo v okrese Spišská Nová Ves v rómskych osídleniach 23,5% obyvateľov, čo má výrazný vplyv na štruktúru obyvateľstva a trh práce v okrese. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje 45,5%, čo je o 2,6% menej ako priemer kraja. Miera evidovanej nezamestnanosti je pod krajským priemerom, v roku 2019 dosiahla hodnotu 6,5%. Priemerná nominálna mesačná mzda dosahuje výšku 1 065 Eur, čo je o 114 Eur menej ako krajský a o 201 Eur menej ako celoslovenský priemer. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti priemyslu (30,4%) a v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov (18,0%). V okrese Spišská Nová Ves je druhý najvyšší podiel ciest I. a II. triedy v nevyhovujúcom stave z hľadiska pozdĺžnej nerovnosti v rámci kraja (45,0%, t.j. o viac ako 11% viac ako krajský priemer).

SPR HNILEC

Strategicko-plánovací región Hnilec je tvorený okresom Gelnica, ktorý je situovaný v západnej časti Košického kraja. Okres Gelnica patrí z hľadiska počtu obyvateľov medzi najmenšie okresy na Slovensku, ku koncu roka 2019 tu žilo 31 894 obyvateľov (4,0% obyvateľstva Košického kraja). Hustota zaľudnenia dosahuje len polovičnú hodnotu krajského priemeru, na 1 km² tu žije 54,6 obyvateľov, čo je o 64 obyvateľov menej oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Len 19% obyvateľov okresu žije v meste. Okres Gelnica je typický vysokým podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku (20,9%), ktorý prevyšuje o viac ako 3,5% krajský a o 5% celoslovenský priemer. S vekovou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj nízky priemerný vek, nízky index starnutia a najnižšia stredná dĺžka života pri narodení u mužov a žien (u mužov takmer o 3 roky menej ako priemer kraja). Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2019 žilo v okrese Gelnica v rómskych osídleniach 30% obyvateľov, čo má výrazný vplyv na štruktúru obyvateľstva a trh práce v okrese. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje najnižšiu hodnotu v kraji (43,9%, čo je o 4% menej ako priemer kraja). Miera evidovanej nezamestnanosti je tesne nad krajským priemerom, v roku 2019 dosiahla hodnotu 8,7%. Vysoký je však podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 12 mesiacov), ktorý dosahuje úroveň 50,2%, čo je o 3,7% viac ako krajský a o 15,5% viac ako celoslovenský priemer. Priemerná nominálna mesačná mzda dosahuje výšku 935 Eur, čo je o 244 Eur menej ako krajský a o 331 Eur menej ako celoslovenský priemer. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (28,7%), verejnej správy a obrany a povinného sociálneho zabezpečenia (18,1%) a v oblasti priemyslu (15,6%). Okres Gelnica je najlesnatejším okresom v rámci SR s takmer 76% lesnatosťou. V okrese Gelnica je najvyšší podiel ciest I. a II. triedy v nevyhovujúcom stave z hľadiska pozdĺžnej nerovnosti v rámci kraja (46,3%, t.j. takmer o 13% viac ako krajský priemer). Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov dosahuje v okrese Gelnica len 66,2%, čím sa radí na posledné miesto nie len v rámci

kraja, ale aj v rámci SR. Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť dosahuje v okrese Gelnica len 44,5%.

SPR ABOV

Strategicko-plánovací región Abov pozostáva z okresov mesta Košice (Košice I-IV) a z okresu Košice – okolie a je situovaný v centrálnej časti Košického kraja. V okresoch mesta Košice (okresy Košice I – IV) žilo ku koncu roka 2019 celkom 238 593 obyvateľov, čo predstavuje tretinu (29,8%) obyvateľstva Košického kraja. Na úrovni okresov žije najviac obyvateľov v okrese Košice II (82 279 obyvateľov, t.j. 10,3% obyvateľstva Košického kraja). Hustota zaľudnenia vysoko prevyšuje hodnotu krajského i celoslovenského priemeru, na 1 km² tu žije 979 obyvateľov, pričom najvyššia hustota obyvateľov je v okrese Košice III (1 704 obyvateľov na 1 km²). Mesto Košice je charakteristické vyšším podielom obyvateľstva v poproduktívnom veku (17,9%), ktorý prevyšuje o 2,6% krajský priemer. Index starnutia dosahuje úroveň 124,5 bodu a vysoko prevyšuje krajský priemer (89,2). Najvyšší index starnutia (podiel poproduktívnej a predproduktívnej zložky obyvateľstva) je v okrese Košice IV, kde dosahuje hodnotu 155,8 bodu. Priemerný vek obyvateľov (42,13 rokov), ako aj stredná dĺžka života pri narodení u mužov a žien dosahuje v meste Košice maximálne hodnoty v rámci kraja. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje hodnotu 51,6%, čím prevyšuje priemer kraja o 3,5%. Najvyšší podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov je v okrese Košice III, kde dosahuje hodnotu až na úrovni 60,3%. Miera evidovanej nezamestnanosti dosahuje minimálne hodnoty v rámci kraja, v roku 2019 dosiahla hodnotu 3,8% s minimom v okrese Košice III (2,9%). Priemerná nominálna mesačná mzda presahuje v troch okresoch výšku krajského (1 179 Eur) i celoslovenského (1 266 Eur) priemeru, najvyššia bola v roku 2019 v okrese Košice II (1 378 Eur). Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti priemyslu (20,8%), veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov (13,2%) a v oblasti vzdelávania (10,8%). Podiel zhodnocovaného komunálneho odpadu dosahuje v meste Košice hodnotu 93,8%. V okresoch mesta Košice je najvyšší podiel ciest I. a II. triedy v dobrom stave z hľadiska pozdĺžnej nerovnosti v rámci kraja, s maximom v okresoch Košice II a Košice III, kde ich podiel dosahuje hranicu 80%, čo je 2-násobok priemeru kraja. Okres Košice – okolie je najväčším okresom Košického kraja z hľadiska počtu obyvateľov, ku koncu roka 2019 tu žilo 130 132 obyvateľov (16,2% obyvateľstva Košického kraja). Hustota zaľudnenia dosahuje hodnotu 84,8 obyvateľov na 1 km², čo je o 34 obyvateľov menej oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Okres Košice – okolie je typickým vidieckym okresom, len 12% obyvateľov okresu žije v mestách. Veková štruktúra okresu je charakteristická vysokým podielom obyvateľstva v predproduktívnom veku (20,0%), ktorý prevyšuje o takmer 3% krajský a o 4% celoslovenský priemer. S vekovou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj nízky priemerný vek a nízky index starnutia, ktoré dosahujú najnižšie hodnoty v kraji. Okres Košice – okolie dosahuje vďaka vekovej skladbe obyvateľstva a svojej polohe (suburbánny priestor krajského mesta Košice) vysoké hodnoty prirodzeného aj migračného prírastku obyvateľstva. Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2019 žilo v okrese Košice – okolie v rómskych osídleniach 21,6% obyvateľov, čo má výrazný vplyv na štruktúry obyvateľstva a trh práce v okrese. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje druhú najnižšiu hodnotu v kraji (44,8%, čo je o 3,3% menej ako priemer kraja). Miera evidovanej nezamestnanosti je mierne nad krajským priemerom, v roku 2019 dosiahla hodnotu 9,3%. Priemerná nominálna mesačná mzda je tesne pod krajským priemerom, v roku 2019 dosiahla výšku 1 137 Eur, čo je len o 42 Eur menej ako krajský a o 129 Eur menej ako celoslovenský priemer. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti priemyslu (25,8%), verejnej správy a obrany a povinného sociálneho zabezpečenia (20,5%) a v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu, opravy motorových vozidiel a motocyklov (11,0%). Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov, ako aj podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť dosahuje druhú najnižšiu hodnotu v rámci kraja a radí sa aj na posledné miesta v rámci SR.

SPR DOLNÝ ZEMPLÍN: TREBIŠOVSKO

Strategicko-plánovací región Dolný Zemplín: Trebišovsko je tvorený okresom Trebišov, ktorý je situovaný v juhovýchodnej časti Košického kraja. Okres Trebišov je z hľadiska počtu obyvateľov tretím najväčším okresom Košického kraja, ku koncu roka 2019 tu žilo 105 295 obyvateľov, čo

predstavuje 13,1% obyvateľstva Košického kraja. Hustota zaľudnenia dosahuje je pod krajským priemerom, na 1 km² tu žije 98,1 obyvateľov, čo je o 20 obyvateľov menej oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Veková štruktúra obyvateľstva okresu Trebišov je podobná s krajským priemerom, s prevahou predproduktívnej zložky oproti poproduktívnej (index starnutia na úrovni 83,8, krajský priemer 89,2). S vekovou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj nízky index starnutia a najnižšia stredná dĺžka života pri narodení u mužov a žien (u mužov takmer o 2,7 roka a u žien o 2 roky menej ako priemer kraja). Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2019 žilo v okrese Trebišov v rómskych osídleniach 20,6% obyvateľov, čo má výrazný vplyv na štruktúry obyvateľstva a trh práce v okrese. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje priemernú krajskú hodnotu 48,2%. Miera evidovanej nezamestnanosti dosahuje tretiu najvyššiu hodnotu v kraji, v roku 2019 dosiahla hodnotu 11,02%, čo je o 3,5% viac ako krajský priemer. Podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 12 mesiacov) v okrese Trebišov dosahuje najvyššiu hodnotu v rámci Košického kraja (55,5%), čo je o 9% viac ako krajský a o viac ako 20% viac ako celoslovenský priemer. Priemerná nominálna mesačná mzda dosahuje výšku 985 Eur, čo je druhá najnižšia hodnota v rámci Košického kraja. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti dopravy a skladovania (17,9%), vzdelávania (17,3%) a v oblasti priemyslu (16,5%). Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť dosahuje v okrese Trebišov len 36%, čím sa radí na posledné miesto nie len v rámci kraja, ale aj v rámci SR. Okres Trebišov má najvyšší podielom poľnohospodárskej pôdy v Košickom kraji, tá tvorí 73% rozlohy okresu.

SPR DOLNÝ ZEMPLÍN: SOBRANECKO-MICHALOVSKO

Strategicko-plánovací región Dolný Zemplín: Sobrance-Michalovsko pozostáva z okresov Michalovce a Sobrance a je situovaný vo východnej časti Košického kraja. Okres Michalovce patrí z hľadiska počtu obyvateľov medzi najväčšie okresy na Slovensku, ku koncu roka 2019 tu žilo 110 748 obyvateľov (13,8% obyvateľstva Košického kraja). Hustota zaľudnenia je tesne pod úrovňou krajského priemeru, na 1 km² tu žije 108,7 obyvateľov, čo je o 10 obyvateľov menej oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Veková štruktúra obyvateľstva okresu Michalovce je podobná s krajským priemerom, s prevahou predproduktívnej zložky oproti poproduktívnej (index starnutia na úrovni 89,1, krajský priemer 89,2). Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2019 žilo v okrese Michalovce v rómskych osídleniach 20,2% obyvateľov, čo má výrazný vplyv na štruktúry obyvateľstva a trh práce v okrese. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje 47,9%, čo je takmer na úrovni priemeru kraja. Miera evidovanej nezamestnanosti je mierne nad krajským priemerom, v roku 2019 dosiahla hodnotu 8,4%. Vysoký je však podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 12 mesiacov), ktorý dosahuje úroveň 50,9%, čo je o 4,5% viac ako krajský a o vyše 16% viac ako celoslovenský priemer. Priemerná nominálna mesačná mzda dosahuje výšku 1 067 Eur, čo je o 112 Eur menej ako krajský a o 199 Eur menej ako celoslovenský priemer. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti priemyslu (31,8%), verejnej správy a obrany a povinného sociálneho zabezpečenia (13,0%) a v oblasti vzdelávania (10,4%). Až 71% rozlohy okresu Michalovce tvorí poľnohospodárska pôda, čím sa radí po okrese Trebišov na druhé miesto. Okres Sobrance patrí z hľadiska počtu obyvateľov medzi najmenšie okresy na Slovensku, ku koncu roka 2019 tu žilo 22 789 obyvateľov, čo predstavuje len 2,8% obyvateľstva Košického kraja. Hustota zaľudnenia dosahuje takmer tretinovú hodnotu krajského priemeru, na 1 km² tu žije 42,3 obyvateľov, čo je o 76 obyvateľov menej oproti krajskej úrovni (118,7 obyvateľov na 1 km²). Okres Sobrance je typický vyšším podielom obyvateľstva v poproduktívnom veku oproti predproduktívnemu veku, index starnutia tu presahuje úroveň 100 bodov (105,36). Vyšší podiel obyvateľstva vo veku nad 65 rokov oproti detskej zložke 0-14 rokov je už len v okresoch mesta Košice. S vekovou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj vyšší priemerný vek obyvateľstva (o 1 rok viac ako priemer kraja). Podľa Atlasu rómskych komunít z roku 2019 žilo v okrese Sobrance v rómskych osídleniach 13% obyvateľov. Podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov dosahuje hodnotu 46,1%, čo je o 2% menej ako priemer kraja. Miera evidovanej nezamestnanosti dosahuje druhú najvyššiu hodnotu v kraji, v roku 2019 dosiahla hodnotu 11,35%, čo je o 3,8% viac ako krajský priemer. Priemerná nominálna mesačná mzda dosahuje výšku 1 045 Eur, čo je o 134 Eur menej ako krajský a o 221 Eur menej ako celoslovenský priemer. Najvyšší podiel zamestnancov pracuje v oblasti verejnej správy a obrany a povinného sociálneho zabezpečenia (33,2%), priemyslu (21,9%) a v oblasti poľnohospodárstva, lesníctva a rybolovu (13,7%). Okres Sobrance patrí k okresom s

vyšším podielom poľnohospodárskej pôdy, tá tvorí 56% rozlohy okresu.

Špecifické potenciály, problémy a výzvy pre UMR:

UMR Košice a okolie

Územie funkčnej oblasti mesta Košice leží v Košickej kotline v širokom údolí rieky Hornád. Predstavuje územie s populáciou 294 tisíc obyvateľov a tvorí viac ako tretinu celej populácie v Košickom kraji. V území UMR je umiestnený najmä hutnícky a strojársky priemysel, informačné a technologické firmy. V Košiciach pôsobia tri univerzity a detašované pracoviská ďalších štyroch vysokých škôl, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj výskumu, vývoja a inovácií. Mesto Košice predstavuje silné centrum, do ktorého prichádza za povinnosťami a voľnočasovými aktivitami viac ako 55 tisíc ľudí denne. Územie sa vyznačuje veľkým historicko-kultúrnym a prírodným potenciálom, ktorý vytvára podmienky na rozvoj rekreácie obyvateľov priamo v meste a aj jeho okolí a vytvára predpoklady rozvoj odvetví súvisiacich s cestovným ruchom a kultúrou (kreatívny priemysel). Mesto Košice získalo niekoľko významných titulov ako Európske hlavné mesto kultúry 2013, Európske mesto športu 2016, v roku 2017 im bol priznaný štatút UNESCO Creative City of Media Arts a taktiež titul Európske hlavné mesto dobrovoľníctva v roku 2019. V súčasnosti sa uchádzajú o titul Európske hlavné zelené mesto pre rok 2023.

Mesto Košice ako budúci spracovateľ strategického dokumentu pre územie UMR zrealizovalo v rámci prípravy na budúce plánovanie a ďalšie smerovanie rozvoja mesta a jeho funkčnej oblasti kroky v troch líniách:

- vyhodnotenie stavu a spôsobu plánovania mestom Košice prostredníctvom revízie existujúcich strategických a plánovacích dokumentov v kontexte štruktúry, zdrojov a tém,
- zber, spracovanie a vyhodnotenie dát vo vybraných témach,
- zisťovanie potrieb, preferencií a zámerov subjektov územnej samosprávy a sociálno-ekonomických partnerov pôsobiach v meste a jeho okolí realizované prostredníctvom dotazníkového prieskumu a diskusií vo fokusových skupinách.

Na základe odporúčaní z výstupov týchto analýz a aktivít bude pri spracovaní nového dokumentu pozornosť venovaná nielen príležitostiam, výzvam a problémom územia, ale aj samotnému princípu tvorby dokumentu v užšom prepojení na dáta zohľadňujúce limity (regulatívny, obmedzenia, zámery a pod.), infraštruktúru (dopravná, technická, zelená, modrá a pod.) a samotný kontext (atraktivita územia, historický, environmentálny kontext a pod.). K hlavným problémom, na ktoré by mal pripravovaný dokument reagovať patria najmä problémy z environmentálnej oblasti, sociálnej oblasti a spravovania vecí verejných v prospech komunit.

Z environmentálneho hľadiska k najväčším problémom v území patrí vysoká zraniteľnosť územia na dopady zmeny klímy a zvyšujúca sa produkcia skleníkových plynov. O vysokej zraniteľnosti územia na dopady zmeny klímy a teda aj potrebe reagovať na tento problém svedčia:

- častejšie a intenzívnejšie horúčavy v území, v meste umocnené vysokým podielom zastavanej plochy, ktoré majú za následok zvyšovanie teploty,
- častejšie a dlhšie obdobia sucha, ktoré majú za následok pokles vlhkosti vzduchu a zrážok, vysychanie pôdy a vodných zdrojov,
- zrážky búrkového charakteru, ktoré spôsobujú lokálne povodne na tokoch v území (najmä na rieke Hornád).

Zvyšujúce sa emisie v území ovplyvňuje najmä doprava, spotreba energií, produkcia odpadov. Z pohľadu delby prepravnej práce mala v roku 2015 najvyšší podiel osobná automobilová doprava (automobily 48%, verejná doprava 41%, peši 9%, cyklisti 2%) a jej narastajúci podiel môže predstavovať v budúcnosti ohrozenie. Podľa spracovanej emisnej bilancie najväčší objem emisií v meste Košice produkuje využívanie budov (57 %) a na druhom mieste je energetika vrátane výroby tepla (36 %). Spolu predstavujú dominantnú zložku emisného balíka Košíc (93 %). Tretím zdrojom emisií CO₂ je doprava a veľmi malý podiel má verejné osvetlenie. Z tohto dôvodu je potrebné zamerať sa aj na znižovanie energetickej náročnosti budov.

Z pohľadu sociálneho zabezpečenia mesto Košice a jeho funkčné územie potrebuje čeliť najmä zvyšovaniu priemerného veku obyvateľov (Košice, v roku 2006 – 37,82 roka a v roku 2013 – 40,22 roka), čo môže mať za následok zvyšujúci sa počet ľudí odkázaných na sociálnu pomoc a vyvoláva potrebu pre zabezpečovanie podmienok pre zdravý životný štýl seniorov. Sociálno-ekonomická marginalizácia vybraných skupín obyvateľov má rastúci trend, keďže sa dlhodobo tento problém nedarí riešiť. Vzhľadom ku skutočnosti, že systém poskytovania sociálnej pomoci a starostlivosti je zabezpečovaný z viacerých úrovní je pociťovaná nedostatočná kooperácia a koordinácia kľúčových aktérov v sociálnej oblasti.

Z pohľadu fungovania samosprávy ako najväčšie problémy sú dlhodobo pociťované zdĺhavé a duplicitné procesy pri výkone kompetencií verejnej správy, izolované prístupy v riadení na jednotlivých úrovniach, nízka miera zapojenia komunít do procesov v samospráve a zabezpečovanie kvality života, ktorú požaduje miestna komunita napríklad aj v oblasti bezpečnosti obyvateľov (31% obyvateľov sa necíti v noci bezpečne v meste Košice) a vo vytváraní podmienok na aktívne trávenie voľného času (38% obyvateľov Košíc nie je so športovými možnosťami v meste).

UMR Michalovce a okolie

Medzi základné problémy a výzvy funkčného územia Michaloviec možno zaradiť nasledovné:

- Zlá zdravotná situácia v mestskej funkčnej oblasti, najmä vplyvom neriešenia situácie v PCB látkach - Vysoká chorobnosť obyvateľstva v regióne, vysoký podiel výskytu malígnych ochorení v regióne ovplyvnený aj environmentálnou záťažou, znečistením životného prostredia a zamorením regiónu PCB látkami, najvyšší podiel koncentrácie PCB a najvyšší počet exponovaných ľudí v porovnaní s ostatnými časťami Slovenska (najviac zasiahnuté Strážske – Michalovce - Zemplínska šírava).
- Dopady zmeny klímy na sociálnu, environmentálnu a ekonomickú oblasť - Absencia cyklistickej infraštruktúry pre znižovanie podielu osobnej automobilovej dopravy (v súčasnosti len 4 km cyklotrás, na druhej strane vysoký podiel ľudí využívajúci bicykel a vysoký potenciál územia pre cyklo dopravu); Nedostatok kvalitnej zelene; Veľký podiel mestských budov s vysokou energetickou náročnosťou.
- Vysoké znečistenie ovzdušia - Zlý stav ovzdušia; Veľký podiel betónových a asfaltových plôch a klimatické zmeny zvyšujú teplotu ovzdušia; Zlý stav ovzdušia z dôvodu záťaže automobilovou dopravou; Zahusťujúca sa doprava z dôvodu nárastu osobných vozidiel – územie nedimenzované na narastajúci počet áut; Vysoký podiel vozidiel s jedným pasažierom; Neriešená statická doprava – absencia parkovacej politiky.
- Nadmerná produkcia odpadov a ich nízke zhodnocovanie - Nedostatočná úroveň cirkulárnej ekonomiky; Malá motivácia obyvateľov pre znižovanie a triedenie odpadov.
- Potreba efektívne reagovať na zvyšujúce sa požiadavky na kvalitu sociálnych služieb - Absentujúce služby krízovej intervencie, nízkoprahové služby pre bezdomovcov; Nedostatočné kapacity sociálnych služieb na komunitnej úrovni a ich lepšia dostupnosť; Starnutie obyvateľstva v UMR (5500 nad 65 rokov v meste Michalovce, predpoklad v roku 2030 – 11 000 obyvateľov); Absentujúce komunitné služby pre seniorov; Nevhodné správanie a životný štýl marginalizovaných skupín obyvateľstva (mesto s 8% podielom rómskeho obyvateľstva); Nedostatočný prístup k sociálnej infraštruktúre a zvýšenie hygienických štandardov bývania príslušníkov MRK; Vysoký počet nelegálnych obydlií charakterizovaných extrémne nízkymi hygienickými normami; Anonymizácia obyvateľstva na KVB aj IBV, málo rozvinutý komunitný život; Nedostatočné možnosti pre komunitné vyžitie, športové a kultúrne vyžitie.
- Málo pracovných miest hlavne v oblastiach s vyššou pridanou hodnotou a s nízkym dopadom na životné prostredie - Vysoká miera nezamestnanosti v okrese Michalovce, slabá príležitosť zamestnať sa; Odliv mladých ľudí z mesta; Málo atraktívne mesto pre rozvoj cestovného ruchu „Prečo prísť do Michaloviec?“; Okres zaradený do nízko rozvinutých okresov; Nedostatočné vyrovnávanie regiónov.

3. Strategický prístup vrátane vízie, hlavného cieľa a priorít
4. Strategické, špecifické ciele a kľúčové nástroje implementácie PHRSR priradené k jednotlivým prioritám (K jednotlivým cieľom budú definované aj ukazovatele v polohe kompozitných ukazovateľov merateľnej zmeny ako základ pre definovanie výstupových ukazovateľov na úrovni projektov)

Základný strategický prístup VÚC v kontexte identifikovaných potenciálov, problémov a výziev:

Územie Košického kraja

Vízia rozvoja do roku 2030:

Do roku 2030 chceme byť sociálnejší, zelenší a inteligentnejší kraj

Hlavný cieľ:

Zvýšiť životnú úroveň obyvateľov kraja

Strategické ciele pre celé územie VÚC:

SC 1 Zlepšiť služby pre obyvateľov a turistov

SC 2 Zlepšiť kvalitu životného prostredia

SC 3 Rozvíjať inovačný a kreatívny potenciál

SC 4 Rozvíjať miestne ekonomiky dobiehajúcich území

Priority pre SC1:

P 1.1 zvýšiť kvalitu verejnej dopravy

P 1.2 zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania

P 1.3 rozšíriť ponuku aktivít pre aktívne starnutie

P 1.4 rozšíriť ponuku aktivít pre komunitný rozvoj

P 1.5 zlepšiť kultúrne služby

P 1.6 zabezpečiť integrovaný rozvoj turistických destinácií

P 1.7 zabezpečiť bezpečné fyzické prostredie pre obyvateľov a turistov v obciach, mestách a regióne

P 1.8 výstavba a obnova športovísk

P 1.9 budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít subregiónov, miestnych regionálnych orgánov

Špecifické ciele pre P 1:

ŠPC 1.1.1 zvýšiť podiel ciest v dobrom a vyhovujúcom stave minimálne o ... % do roku 2030

ŠPC 1.1.2 realizovať minimálne ... projektov na zlepšenie stavu cestných prvkov do roku 2030

ŠPC 1.1.3 zvýšiť podiel verejnej osobnej dopravy na celkovom objeme dopravy minimálne o ... % do roku 2030

ŠPC 1.1.4 realizovať minimálne ... projektov na podporu integrovaného dopravného systému do roku 2030

ŠPC 1.1.5 realizovať minimálne ... projektov na zlepšenie kvality verejnej dopravy do roku 2030

ŠPC 1.2.1 zvýšiť počet absolventov zapojených do duálneho vzdelávania minimálne o ... do roku 2030

ŠPC 1.2.2 vybudovať a prevádzkovať ... regionálnych špecializovaných centier odborného vzdelávania do roku 2030

ŠPC 1.3(4).1 vybudovať a prevádzkovať ... regionálnych špecializovaných centier aktívneho spoločenského života do roku 2030

ŠPC 1.4.2 realizovať minimálne ... projektov na podporu voľnočasových aktivít (z toho pohybové aktivity)

ŠPC 1.5.1 obnova minimálne ... kultúrnych pamiatok do roku 2030

ŠPC 1.5.2 inovovať kultúrne služby v minimálne ... kultúrnych zariadenia do roku 2030

ŠPC 1.6.1 komplexne rozvíjať minimálne ... turistických destinácií do roku 2030

ŠPC 1.6.2 budovať cyklotrasy v rámci kostrovej siete v ... oblastiach (trasách) do roku 2030

ŠPC 1.7.1 realizovať minimálne ... opatrení na zvýšenie bezpečnosti fyzických priestorov obcí,

miest a regiónu pre obyvateľov a turistov do roku 2030

ŠPC 1.8.1 realizovať minimálne výstavbu a obnovu športovísk do roku 2030

ŠPC 1.9.1 realizovať minimálne budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít subregiónov, miestnych a regionálnych orgánov

Špecifické výstupové ukazovatele pre P 1:

- *podiel ciest v dobrom stave*
- *podiel ciest vo vyhovujúcom stave*
- *počet obnovených mostov*
- *počet projektov na zlepšenie stavu cestných prvkov*
- *podiel verejnej osobnej dopravy na celkovom objeme dopravy*
- *počet projektov realizovaných na podporu integrovaného dopravného systému*
- *počet projektov realizovaných na zlepšenie kvality verejnej dopravy*
- *počet absolventov zapojených do duálneho vzdelávania*
- *počet podnikateľských subjektov zapojených do duálneho vzdelávania*
- *počet regionálnych špecializovaných centier odborného vzdelávania*
- *počet účastníkov aktivít regionálnych špecializovaných centier odborného vzdelávania*
- *počet regionálnych špecializovaných centier aktívneho spoločenského života*
- *počet účastníkov aktivít regionálnych špecializovaných centier aktívneho spoločenského života*
- *počet projektov na podporu voľnočasových aktivít (z toho pohybových aktivít)*
- *počet účastníkov voľnočasových aktivít (z toho pohybových aktivít)*
- *počet kultúrnych pamiatok, ktoré boli obnovené*
- *počet inovovaných kultúrnych služieb*
- *počet kultúrnych zariadení v ktorých boli inovované kultúrne služby*
- *počet turistických destinácií, v ktorých boli realizované aktivity pre ich komplexný rozvoj*
- *počet aktivít realizovaných za účelom komplexného rozvoja turistických destinácií*
- *počet rozvíjaných tematických ciest*
- *počet obnovených/sprístupnených turistických bodov v rámci tematických ciest*
- *počet návštevníkov (turistov)*
- *počet prenocovaní*
- *počet oblastí, v ktorých boli budované cyklotrasy (z toho kostrová sieť)*
- *počet km vybudovaných cyklotrás*
- *počet opatrení na zvýšenie bezpečnosti fyzických priestorov obcí, miest a regiónu pre obyvateľov a turistov*
- *počet obcí/miest, v ktorých sa realizovali opatrenia na zvýšenie bezpečnosti fyzických priestorov obcí, miest a regiónu pre obyvateľov a turistov*
- *počet obnovených, vybudovaných športovísk*
- *počet vybudovaných administratívnych a analyticko-strategických kapacít subregiónov, miestnych a regionálnych orgánov*

Priority pre SC2:

P 2.1 znížiť environmentálne zaťaženie životného prostredia

P 2.2 redukovať znečistenie vôd

P 2.3 zredukovať neželané efekty súvisiace s odtokom vody a stratou alebo zhoršením stavu biodiverzity

P 2.4 zlepšiť environmentálnu výchovu

P 2.5 zvýšiť energetickú efektívnosť

P 2.6 znížiť skládkovanie odpadov prostredníctvom ich opätovného využitia (dôraz na triedenie a zhodnotenie kuchynského odpadu)

Špecifické ciele pre P 2:

ŠPC 2.1.1 znížiť negatívne dopady minimálne environmentálnych záťaží do roku 2030

- ŠPC 2.2.1 eliminovať znečistenie vôd minimálne v oblastiach do roku 2030
- ŠPC 2.3.1 zamedziť neželanému odtok vody a zlepšenie stavu biodiverzity v minimálne oblastiach do roku 2030
- ŠPC 2.4.1 zvýšiť environmentálne povedomie minimálne u žiakov do roku 2030
- ŠPC 2.5.1 zvýšiť energetickú efektívnosť minimálne verejných budov do roku 2030
- ŠPC 2.6.1 zvýšiť počet aktérov využívajúcich opätovné spracovanie odpadov minimálne o do roku 2030
- ŠPC 2.6.2 zvýšiť množstvo opätovne využívaných odpadov minimálne o kg do roku 2030

Špecifické výstupové ukazovatele pre P 2:

- počet environmentálnych záťaží, ktoré sú objektom opatrení na zníženie ich negatívnych dopadov
- zníženie environmentálnych záťaží (podľa mernej jednotky)
- počet oblastí, v ktorých boli realizované opatrenia na elimináciu znečistenia vôd
- počet opatrení na elimináciu znečistenia vôd
- počet realizovaných opatrení na zamedzenie neželanému odtoku vody
- počet revitalizovaných vodných plôch
- počet oblastí, v ktorých boli realizované opatrenia na zamedzenie neželanému odtoku vody
- počet žiakov, ktorí boli účastníkmi aktivít na zvýšenie environmentálneho povedomia
- počet budov, v rámci ktorých boli vykonané opatrenia na zvýšenie ich energetickej efektívnosti
- energetická úspora (v príslušných merných jednotkách)
- počet nových aktérov využívajúcich opätovné spracovanie odpadov
- množstvo opätovne využívaných odpadov (v príslušných merných jednotkách)

Priority pre SC3:

- P 3.1 zlepšiť technologický transfer
- P 3.2 zlepšiť výsledky vedy a výskumu
- P 3.3 zlepšiť služby pre akceleráciu podnikov
- P 3.4 zvýšiť počet aktérov pôsobiach v kreatívnych odvetviach

Špecifické ciele pre P 3:

- ŠPC 3.1.1 realizovať minimálne nových programov na podporu transferu technológií do roku 2030
- ŠPC 3.2.1 vytvoriť minimálne excelentných vedeckých tímov do roku 2030
- ŠPC 3.2.2 podporiť minimálne excelentných vedeckých pracovníkov do roku 2030
- ŠPC 3.3.1 realizovať minimálne nových programov určených na akceleráciu podnikov do roku 2030
- ŠPC 3.4.1 vybudovať kapacity pre vznik a rozvoj aktérov pôsobiach v kreatívnych odvetviach v minimálne mestách do roku 2030
- ŠPC 3.4.2 realizovať minimálne nových programov na podporu aktérov pôsobiach v kreatívnych odvetviach do roku 2030
- ŠPC 3.4.3 realizovať transfer znalosti z Kreatívneho centra KK do minimálne miest do roku 2030

Špecifické výstupové ukazovatele pre P 3:

- počet realizovaných nových programov na podporu transferu technológií
- počet nových excelentných vedeckých tímov
- počet kvalitných výstupov excelentných vedeckých tímov
- počet podporených mladých excelentných vedeckých pracovníkov
- počet výstupov mladých excelentných vedeckých pracovníkov
- počet programov určených na podporu akcelerácie podnikov
- počet podnikov v novovytvorených akceleračných programoch
- počet nových kapacít pre vznik a rozvoj aktérov pôsobiach v kreatívnych odvetviach
- počet realizovaných nových programov na podporu aktérov pôsobiach v kreatívnych

odvetviach

- počet miest, v ktorých vznikli nové kapacity pre vznik a rozvoj aktérov pôsobiacich v kreatívnych odvetviach

Priority pre SC4:

- P 4.1 zlepšiť spoluprácu aktérov miestneho ekonomického rozvoja v dobiehajúcich územiach
- P 4.2 vytvárať nové pracovné príležitosti
- P 4.3 zvýšiť možnosti uplatnenia sa na regionálnom trhu práce
- P 4.4 zlepšiť propagáciu miestnych produktov
- P 4.5 zlepšiť dopravné prepojenie územia
- P 4.6 zlepšiť dostupnosť bývania

Špecifické ciele pre P 4:

- ŠPC 4.1.1 implementovať integrované akčné plány na podporu miestnych ekonomík v minimálne dobiehajúcich územiach do roku 2030
- ŠPC 4.2.1 vytvoriť minimálne nových udržateľných pracovných miest do roku 2030
- ŠPC 4.2.2 realizovať transfer znalostí z Inovačného centra KK do minimálne miest do roku 2030
- ŠPC 4.2.3 realizovať transfer znalostí zo Sociálneho podniku KSK do minimálne miestnych územných samospráv do roku 2030
- ŠPC 4.3.1 zvýšiť kvalifikačné predpoklady uplatnenia sa na regionálnom trhu práce minimálne u uchádzačov o zamestnanie do roku 2030
- ŠPC 4.4.1 implementovať marketingové stratégie pre minimálne regionálnych produktov do roku 2030
- ŠPC 4.4.2 vytvoriť jednotný systém regionálnej kvality (značky) do roku 2030
- ŠPC 4.5.1 dobudovať km diaľnic a rýchlostných ciest do roku 2030
- ŠPC 4.6.1 rozšíriť ponuku nájomného bývania minimálne o obecných nájomných bytov do roku 2030

Špecifické výstupové ukazovatele pre P 4:

- počet vypracovaných akčných plánov na podporu miestnych ekonomík
- počet území v ktorých sa implementujú akčné plány na podporu miestnych ekonomík
- počet vytvorených nových udržateľných pracovných miest
- počet miest do ktorých bol realizovaný transfer znalostí z Inovačného centra KK
- počet miestnych územných samospráv do ktorých bol realizovaný transfer znalostí zo Sociálneho podniku KSK
- počet novovzniknutých sociálnych podnikov na základe transferu znalostí zo Sociálneho podniku KSK
- počet uchádzačov o zamestnanie, ktorým boli zvýšené kvalifikačné predpoklady uplatnenia sa na reg. trhu práce
- počet regionálnych produktov pre ktoré sú vypracované marketingové stratégie
- počet regionálnych produktov pre ktoré sa implementujú marketingové stratégie
- vytvorený jednotný systém regionálnej kvality (značky)
- počet km novovybudovaných úsekov diaľnic
- počet km novovybudovaných rýchlostných ciest
- počet novo vystavaných obecných nájomných bytov
- počet obcí v ktorých sú novo vybudované obecné nájomné byty

Horizontálne priority (horizontálne princípy):

- H 1 inovatívny prístup
- H 2 smart prístup
- H 3 zelený prístup
- H 4 eliminácia chudoby

Dopadové ukazovatele - podľa zoznamu ukazovateľov na sledovanie (MIRRI SR)

UMR Košice a okolie

Priorita č. 1 Zelené územie

Strategický cieľ 1.1	Znížiť produkciu skleníkových plynov v území UMR
Špecifický cieľ 1.1.1	<i>Zvýšiť atraktivitu a dostupnosť smart nízkoemisnej verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy</i>
Špecifický cieľ 1.1.2	<i>Znížiť energetickú náročnosť budov</i>
Špecifický cieľ 1.1.3	<i>Efektívnejšie zhodnocovať odpady v území</i>
Strategický cieľ 1.2	Znížiť zraniteľnosť územia na dopady zmeny klímy v území UMR
Špecifický cieľ 1.2.1	<i>Zvýšiť podiel zelenej a modrej infraštruktúry v území, revitalizovať toky</i>
Špecifický cieľ 1.2.2	<i>Zlepšiť hospodárenie s vodou</i>

Priorita č. 2 Sociálna pomoc

Strategický cieľ 2.1	Zvýšiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb pre odkázané skupiny obyvateľov a zlepšiť príležitosti pre aktívne starnutie
Špecifický cieľ 2.1.1	<i>Skvalitniť infraštruktúru a integrovať služby pre poskytovanie sociálnej pomoci</i>
Špecifický cieľ 2.1.2	<i>Skvalitniť voľnočasovú infraštruktúru pre aktívne trávenie voľného času seniorov</i>
Strategický cieľ 2.2	Zlepšiť socioekonomické podmienky ľudí žijúcich v prostredí marginalizovaných komunít, ľudí v ťažkej životnej situácii (napr. ľudia bez domova) a mladých ľudí / detí z rizikového prostredia
Špecifický cieľ 2.2.1	<i>Podporovať nájomné bývanie</i>
Špecifický cieľ 2.2.2	<i>Zvýšiť možnosti uplatnenia ohrozených skupín na trhu práce</i>
Strategický cieľ 2.3	Skvalitniť služby verejného sektora s dôrazom na ohrozené skupiny
Špecifický cieľ 2.3.1	<i>Zavádzať inovatívne prístupy (produkty, procesy, služby a pod.)</i>

Priorita č. 3 Kvalitné verejné služby

Strategický cieľ 3.1	Skvalitniť služby verejného sektora
Špecifický cieľ 3.1.1	<i>Zvýšiť úroveň digitálnej komunikácie verejných inštitúcií s občanmi</i>
Špecifický cieľ 3.1.2	<i>Budovať kapacity vo verejnej správe a zavádzať participatívne procesy</i>
Strategický cieľ 3.2	Zvýšiť bezpečnosť obyvateľov a predchádzanie problémovým javom
Špecifický cieľ 3.2.1	<i>Zvýšiť fyzickú bezpečnosť obyvateľov</i>
Špecifický cieľ 3.2.2	<i>Zvýšiť kybernetickú bezpečnosť</i>
Strategický cieľ 3.3	Posilňovanie komunít prostredníctvom vytvárania priestoru na voľnočasové aktivity
Špecifický cieľ 3.3.1	<i>Skvalitniť a sprístupniť športovú infraštruktúru pre verejnosť</i>
Špecifický cieľ 3.3.2	<i>Skvalitniť a sprístupniť kultúrnu infraštruktúru pre verejnosť</i>

UMR Michalovce a okolie

Priorita 1. Zdravá a k prírode šetrná mestská funkčná oblasť

Strategický cieľ 1	Znížiť produkciu skleníkových plynov na území UMR
Špecifický cieľ 1.1	Zvýšiť atraktivitu a dostupnosť inteligentnej nízkoemisnej verejnej dopravy a nemotorovej dopravy
Špecifický cieľ 1.2	Znížiť znečistenie ovzdušia, zvýšiť podiel zelene
Špecifický cieľ 1.3	Efektívnejšie zhodnocovať odpady
Špecifický cieľ 1.4	Znížiť energetickú náročnosť budov
Špecifický cieľ 1.5	Zvýšiť podiel OZE
Špecifický cieľ 1.6	Zlepšiť politiky v oblasti adaptačných stratégií
Špecifický cieľ 1.7	Zvýšiť účinnosť vzdelávacích programov v oblasti cirkulárnej ekonomiky a ekológie
Špecifický cieľ 1.8	Zlepšiť stav v oblasti estetizácie životného prostredia

Priorita 2. Mestská funkčná oblasť s dostupnými a kvalitnými službami pre všetkých

Strategický cieľ 2	Zlepšiť kvalitu a dostupnosť sociálnych služieb, vzdelávania a komunitného života
Špecifický cieľ 2.1	Zvýšiť kvalitu a kvantitu komunitných sociálnych služieb
Špecifický cieľ 2.2	Zvýšiť kvalitu a kvantitu služieb krízovej intervencie
Špecifický cieľ 2.3	Vytvoriť inkluzívne centrum vzdelávania pre MRK
Špecifický cieľ 2.4	Podporiť digitálne vzdelávanie, dištančné vzdelávanie
Špecifický cieľ 2.5	Zvýšiť množstva a kvalitu miestnej infraštruktúry slúžiacej pre pohybové, športové a voľno-časové aktivity

Priorita 3. Efektívne a inteligentne spravovaná mestská funkčná oblasť

Strategický cieľ 3	Zlepšiť služby pre občanov prostredníctvom inteligentných systémov vo verejnej správe
Špecifický cieľ 3.1	Vybudovať infraštruktúru pre inteligentné dopravné systémy
Špecifický cieľ 3.2	Zvýšiť prístupnosť a atraktivitu verejnej osobnej dopravy
Špecifický cieľ 3.3	Dobudovať bezpečnostnú inteligentnú infraštruktúru
Špecifický cieľ 3.4	Zlepšiť a rozšíriť digitálnu pripojiteľnosť
Špecifický cieľ 3.5	Zlepšiť elektronické služby s prepojením na geografický informačný systém včítane personalizovaných služieb
Špecifický cieľ 3.6	Zvýšiť podporu MSP vytvorením centra služieb
Špecifický cieľ 3.7	Zlepšiť dostupnosti regionálnych turisticky zaujímavých destinácií

5. Integrované investičné balíčky pre implementáciu PHRSR VÚC

Strategický investičný balík 1:

ITI 1 Spokojnejší klient verejných služieb

Integrovaný investičný balík reflektuje potrebu zvyšovania kvality verejných služieb v oblasti dopravy, kultúry, vzdelávania, športu a sociálnych záležitostí. Navrhované kľúčové a podporné opatrenia odrážajú najmä aktuálnu potrebu rozvoja integrovaných dopravných systémov, zvýšenia kvality verejnej dopravy tak, aby sa stala vyhľadávanou alternatívou individuálnej osobnej dopravy motorovými vozidlami, reflektujú nedostatočnú kvalitu vybraných cestných úsekov, mostov a cestných prvkov. Ďalej potrebu obnovy významných kultúrnych pamiatok, inovácie kultúrnych služieb. Balík obsahuje návrh opatrení na budovanie kapacít na podporu aktívneho spoločenského života (najmä cieľovej skupiny v poproduktívnom veku), budovanie kapacít na rozvoj športu, cyklistiky a aktívneho trávenia voľného času (najmä cieľová skupina v predproduktívnom veku).

Balík prispieva najmä k strategickému cieľu 1.

Balík je integrovaný tematicky (verejné služby v doprave, kultúre, vzdelávaní, športe a sociálnych záležitostiach). Je integrovaný územne (opatrenia zasahujúce celé územie Košického kraja, opatrenia špecifické pre jednotlivé strategické plánovacie regióny a opatrenia navrhované pre mestské funkčné oblasti. Návrh balíka je zostavený na základe participatívneho princípu. Reflektuje potreby územia a územných partnerov.

Balík prispieva k IRP, IRP III a IRP IV Vízii 2030. Úspešnosť opatrení a naplnenie strategických cieľov si vyžaduje i realizáciu opatrení na národnej úrovni v zmysle Národného investičného plánu na roku 2030.

Kľúčové - nosné projekty:

Na úrovni VÚC:		vybudovanie a vybavenie špecializovaných centier aktívneho spoločenského života (návrh: v Rožňave, Gelnici, Spišskej Novej Vsi, Moldave nad Bodvou, Košiciach, Sečovciach, Veľké Kapušany a Sobrance) výstavba a obnova športovísk budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít subregiónov, miestnych a regionálnych orgánov
Na úrovni jednotlivých SPR:	SPR Abov	projekty na rozvoj integrovaného dopravného systému (IDS) obnova Forgáčovho paláca (Košice) obnova budovy Štátneho divadla Košice obnova budovy Štátnej filharmónie Košice
	SPR Gemer	obnova Hradu Krásna Hôrka obnova parku a kaštieľa Betliar
	SPR Spiš	obnova Spišského hradu (Románsky palác a Západné paláce) obnova Spišské divadlo Reduta obnova Múzeum Spiša (kaštieľ, park, hosp. budova)
Na úrovni UMR:	UMR KEaO	modernizácia odbavovacieho systému vo VOD modernizácia prestupových uzlov a terminálov riešenie statickej dopravy s meste Košice (smart parkovanie)

		obnova vozového parku MHD automatické počítanie cestujúcich rekonštrukcia (el. trate, trol. vedenie) modernizácia dopravného dispečingu v DPMK rekonštrukcie ciest a mostov v správe mesta nájomné byty na území UMR komunitné centrá vrátane núdzového bývania digitálna transformácia Magistrátu mesta Košice a obchodných spoločností mesta modernizácia a vybudovanie stredísk sociálnej pomoci v UMR na integrovanom prístupe zavedenie IT v TSS (opatrovateľská služba) vybudovanie a transformácia denných stacionárov projekt Integrovaná Terasa administratívne priestory pre sociálny podnik, technologické vybavenie soc. podniku, prevádzka sociálneho podniku rozvoj elektronickej komunikácie a služieb voči klientom vzdelávanie zamestnancov, vybudovanie analyticko- strategických jednotiek verejné osvetlenie inštalácia a doplnenie kamerového systému zvýšenie bezpečnosti na priechodoch pre chodcov rekonštrukcia a výstavba športovej infraštruktúry cykloturistická infraštruktúra rekonštrukcia kultúrnej infraštruktúry
	UMR MlaO	podpora systému vzdelávania pre učiteľov pre potreby online vzdelávania a dištančnej výučby, budovanie digitálnych knižníc a digitálnych učebníc mestská autobusová doprava - nákup elektromobilných autobusov pre MAD vytvorenie generelu dopravy a plánu udržateľnej mobility zavedenie predikatívnych služieb, zjednodušenie ich využitia pre obyvateľov; zavedenie elektronickej služby pre stav. konania včítane prepojenia na GIS
Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom:		
Na úrovni VÚC:		rozširovanie kapacít pre vzdelávanie (materské škôlky, základné školy, stredné školy) rozširovanie kapacít pre sociálne služby aktivity a programy na posilnenie bezpečnosti obyvateľov a turistov vo fyzických priestranstvách obcí, miest a regiónu rekonštrukcia ciest a cestných prvkov, digitalizácia aktivity na podporu zlepšenia kvality verejnej dopravy (obnova voz. p.) inovácie kultúrnych služieb posilnenie bezpečnosti obyvateľov na verejných priestranstvách
Na úrovni jednotlivých SPR:		
Na úrovni UMR:	UMR KEaO	kampane na využívanie verejnej osobnej dopravy nabíjacie stanice pre elektromobily rekonštrukcia a vybudovanie autobusových zastávok v prímestskej doprave, budovanie autobusových ník, SMART informačné panely pre IDS

dobudovanie cyklistických prepojení v UMR pre
dopravné účely a doplnková cyklo infraštruktúra
kampane na podporu nemotorovej dopravy
opatrovateľská služba
networking poskytovateľov sociálnych služieb
voľnočasová infraštruktúra
Vytvorenie systému podpory fungovania sociálnych
podnikov na území obce
vytvorenie siete sociálnych podnikov na území UMR
nákup počítačovej techniky a príslušenstva pre
samosprávu
informačný portál
elektronické informačné tabule obcí
inštalácia systémov včasného varovania
detské ihriská a centrá
dobudovanie kultúrnej historickej infraštruktúry
oddychové zóny, turistické atraktivity (vyhliadková veža)

UMR MlaO

úprava parkovísk v meste s inteligentnými prvkami
obsadenosti parkovísk, úhrady parkovného a regulácie
parkovania; vytvorenie záchytných parkovísk pre
optimalizáciu dopravy – týka sa mesta, obce UMR budú
užívatelia uvedeného systému
vytváranie športovo-oddychových zón v medziblokových
priestoroch pre všetky generácie užívateľov, vytváranie
možností pre beh, kolieskové korčule a pod., aktivizácia
dobrovoľníctva, organizovanie eventov na jednotlivých
sídliškách

Strategický investičný balík 2:

ITI 2 Zdravšie a bezpečnejšie životné prostredie

Integrovaný investičný balík reflektuje alarmujúce problémy súvisiace so znižovaním kvality životného prostredia. Zameriava sa na podporu transformácie priemyslu s cieľom znížiť produkciu emisií. Opatrenia odrážajú aj akútnu potrebu vyriešenia environmentálnych záťaží na území kraja. Významnou súčasťou balíka sú opatrenia súvisiace s vodou a jej bezpečným zachytením v území.

Balík prispieva najmä k strategickému cieľu 2.

Balík je integrovaný tematicky (opatrenia na zlepšenie životného prostredia v rámci zníženia emisií, redukovania negatívnych dopadov environmentálnych záťaží, zamedzenia prehrievaniu a vysychaniu lokalít). Reflektuje taktiež potreby ochrany pred živlami, najmä protipovodňové opatrenia. Je integrovaný územne (opatrenia zasahujúce celé územie Košického kraja, opatrenia špecifické pre jednotlivé strategické plánovacie regióny a opatrenia navrhované pre mestské funkčné oblasti. Návrh balíka je zostavený na základe participatívneho princípu. Reflektuje potreby územia a územných partnerov.

Balík prispieva k IRP II Vízii 2030. Úspešnosť opatrení a naplnenie strategických cieľov si vyžaduje i realizáciu opatrení na národnej úrovni v zmysle Národného investičného plánu na roku 2030.

Kľúčové - nosné projekty:

Na úrovni VÚC:	implementácia Transformačného akčného plánu (JTF) - najmä SPR ABOV, SPR DZ: Sobranceko-Michalovsko implementácia akčných plánov Programu obnovy krajiny – spracovaných je 6 (SPR Gemer, SPR Spiš, SPR Abov, SPR DZ: Trebišovsko, SPR DZ: Sobranceko-Michalovsko) zvýšenie energetickej efektívnosti budov a verejno-prospešných identifikovaných v rámci grantových energetických služieb (GES) výstavba regionálnej MBU linky pre dotriedňovanie zmesového komunálneho odpadu a zhodnotenie kuchynského odpadu, podpora nákupu zvozových vozidiel na kuchynský odpad	
Na úrovni jednotlivých SPR:	SPR Abov	hĺbenie geotermálneho vrtu – obn. zdr. energie (JTF), Podpora najvýznamnejších priemyselných producentov CO ₂ smerom k uhlíkovej neutralite za predpokladu zachovania zásady nepretržitého trvania podnikania – plán spravodlivej transformácie (JTF)
	SPR Hnilec	eliminácia znečistenia vôd VS Ružín
	SPR Spiš	sanácia enviro. záťaže – odkalisko (Krompachy)
	SPR DZ: SM	zníženie environmentálnej záťaže - PCB látky (Strážske) Podpora najvýznamnejších priemyselných producentov CO ₂ smerom k uhlíkovej neutralite za predpokladu zachovania zásady nepretržitého trvania podnikania – plán spravodlivej transformácie (JTF)
Na úrovni UMR:	UMR KEaO	zníženie energ. náročnosti školskej infraštruktúry zníženie energetickej náročnosti budov a verejno-prospešných objektov v správe samospráv zlepšenie tepelno-technických vlastností polikliník v meste Košice a zdravotných stredísk

	zriadenie zberných dvorov a zberných miest na zhromažďovanie vytriedených zložiek z triedeného komunálneho odpadu a na zber a likvidáciu biologicky rozložiteľného odpadu (kompostoviská) Environmentálne centrum zamerané na klimatickú zmenu Laborecká rozširovanie parkovej zelene – nové parky a revitalizácia existujúcich parkov protipovodňové opatrenia na rieke Hornád a Torysa protipovodňové opatrenia na rieke Ida prevencia zosuvov pôdy revitalizácia Mlynského náhonu regulácie miestnych potokov – protipovodňová ochrana obcí budovanie dažďových kanalizácií, úprava rigolov revitalizácia vodných plôch (Jazero – Košice, Budimír) dobudovanie a vybudovanie kanalizácie rekonštrukcia a dobudovanie vodovodu, rekonštrukcia vodojemov čističky odpadových vôd
UMR MlaO	podpora zelenej dopravy výstavbou cyklistickej siete so smart prvkami a inf. tabuľami pri námraze a nejazdnosti, s osvetlením z obnoviteľných zdrojov – sieť zahŕňa výstavbu absentujúcich cyklotrás v Michalovciach a do každej obci z UMR, prepojenie obcí s jadrovým mestom ekologickou dopravou a vzdelávanie v duchu „Do práce na bicykli“; integrácia cyklodopravy s verejnou dopravou; zavedenie bikesharingu zníženie znečistenia ovzdušia včítane monitoringu ovzdušia – zabezpečenie elektrických čistiacich strojov na čistenie komunikácií a chodníkov; prevencia vytvárania čiernych skládok a znehodnocovania verejných priestranstiev; vytváranie vertikálnych protihlukových zelených stien, zelených striech na mestských budovách; zelené námestia včítane vodozádržných opatrení pre potreby zavlažovania v čase sucha, nahradenie betónových plôch za zeleň na Námestí osloboditeľov; výsadba stromových alejí; regenerácia parkov a vnútroblokových priestorov; zvyšovanie podielu mobilnej zelene; vytvorenie ďalších zelených selfie miest
Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom:	
Na úrovni VÚC:	dobudovanie technickej infraštruktúry v obciach podpora systému obehového hospodárstva podpora efektívnejšieho odpadového hospodárstva podpora envirovýchovy (základné a stredné školy) podpora adaptácie na zmeny klímy podpora elektromobility (podporná infraštruktúra pre elm.) regenerácia vodných plôch (najmä rybníky)
Na úrovni jednotlivých SPR:	

Na úrovni UMR:	UMR KEaO	modernizácia autobusového depa (energ. manažment) modernizácia umývacieho centra cestných vozidiel regenerácia vnútroblokov a verejných priestranstiev kampaň v boji proti nezákonnému umiestňovaniu odpadov budovanie kontajnerovísk spoločne so separovanými nádobami, techniky na spracovanie odpadu a SMART riešeniami v triedení a evidovaní budovanie vodozádržných opatrení (dažďové záhrady, komunitné záhrady, zelené strechy na verejných budovách, vodopriepustné plochy – parkoviská a pod). obnova fontán, studní revitalizácia areálov s vodnými prvkami monitoring kvality znečistených spodných vôd (Halda, USSK) za účelom ich lepšieho využívania
	UMR MIaO	využívanie slnečných kolektorov na TUV na školách, mestských organizáciách, budov UMR tam, kde to dovoľujú strešné konštrukcie

Strategický investičný balík 3:

ITI 3 **Dynamickejší rozvoj miestnych ekonomík**

Balík reflektuje potrebu vytvárania nových a udržateľných pracovných miest a dynamickejší rozvoj miestnych ekonomík založený na užšej spolupráci jednotlivých aktérov miestneho ekonomického rozvoja. Balík kombinuje opatrenia na podporu odborného vzdelávania s cieľom lepšieho uplatnenia sa absolventov na regionálnom trhu práce s opatreniami na podporu ekonomického rozvoja turistických bodov a vidieckych oblastí. Opatrenia sú taktiež zamerané na prenos znalostí s centra regiónu (Košice) do ďalších miest a oblastí (napr. na podporu inovácií, kreatívnych odvetví, či sociálnej ekonomiky).

Balík prispieva najmä k strategickému cieľu 3 a 4.

Balík je integrovaný tematicky (opatrenia na zlepšenie dostupností území, rozvoj turizmu a ekonomické využívanie potenciálu prírodného a kultúrneho dedičstva lokalít). Navrhuje sa realizácia integrovaných akčných plánov na podporu miestneho ekonomického rozvoja a efektívne prepájanie jeho aktérov s dôrazom na dobiehajúce územia. Opatrenia prispievajú aj k transformácii priemyslu, podpory inovácií (technologické a sociálne) a kreatívnych odvetví. Je integrovaný územne (opatrenia zasahujúce celé územie Košického kraja, opatrenia špecifické pre jednotlivé strategické plánovacie regióny a opatrenia navrhované pre mestské funkčné oblasti. Návrh balíka je zostavený na základe participatívneho princípu. Reflektuje potreby územia a územných partnerov.

Balík prispieva k IRP II a IRP III Vízie 2030. Úspešnosť opatrení a naplnenie strategických cieľov si vyžaduje i realizáciu opatrení na národnej úrovni v zmysle Národného investičného plánu na roku 2030.

Kľúčové - nosné projekty:

Na úrovni VÚC:

dobudovanie nadradenej cestnej infraštruktúry (tunel Soroška, tunel Dargov, D1 na ukrajinskú hranicu, rýchlostné cesty) a modernizácia železníc (národná úroveň)

budovanie a rozvoj tematickej turistickej cesty zameranej na banský turizmus (banícke pamiatky – najmä SPR Gemer, Hnilec, Spiš)

	príprava a realizácia akčných plánov na podporu miestnych ekonomík pre dobiehajúce územia (návrh: Plešivec a okolie, Gelnica a okolie, Krompachy a okolie, Sečovce a okolie, Veľké Kapušany a okolie, Sobrance a okolie) - podpora lokálnej produkcie a lokálnej zamestnanosti) dobudovanie kostrovej siete cyklotrás (Eurovelo 11, Zemplínska cyklomagistrála, Tokajská cyklotrasa, Hornádska cyklomagistrála, Gemerská cyklomagistrála) vybudovanie a vybavenie špecializovaných centier odborného vzdelávania (návrh: Rožňava, Gelnica, Krompachy, Moldava nad Bodvou, Košice, Trebišov, Michalovce, Kráľovský Chlmec a Sobrance)	
Na úrovni jednotlivých SPR:	SPR Gemer	obnova vysokej peci Karlova huta obnova Banického múzea Rožňava (budova riaditeľstva, obrazáreň, prírodov. exp.)
	SPR Hnilec	obnova Banického múzea v Gelnici obnova areálu Turzovských kúpeľov
	SPR Spiš	obnova banských štôlní Poráč, Sádrovka Novoves. Huta
	SPR Abov	vybudovanie Inovačného centra Košického kraja a realizácia projektu CNIC na podporu nového priemyslu rozvoj globálneho logistického a industriálneho parku (GLIP) – vysporiadanie pozemkov a proj. dok. (JTF) výstavba regionálneho športového štadiónu vybudovanie regionálneho distribučného centra pre lokálnu produkciu Podpora najvýznamnejších priemyselných producentov CO2 smerom k uhlíkovej neutralite za predpokladu zachovania zásady nepretržitého trvania podnikania – plán spravodlivej transformácie (JTF)
	SPR DZ: SM	obnova areálu Sobraneckých kúpeľov a vybudovanie zážitkových atrakcií v príľahlých lesoch Podpora najvýznamnejších priemyselných producentov CO2 smerom k uhlíkovej neutralite za predpokladu zachovania zásady nepretržitého trvania podnikania – plán spravodlivej transformácie (JTF)
Na úrovni UMR:	UMR KEaO	chrbticová os juh-sever cyklotrás na území UMR (EuroVelo 11, koridor rieky Hornád, os východ - západ)
Balíčky doplnkových operácií ku kľúčovým projektom:		
Na úrovni VÚC:	podpora a rozvoj duálneho vzdelávania rekonštrukcia ciest a cestných prvkov budovanie lokálnych nadväzujúcich cyklotrás podpora lokálnych produktov (rozvoj a marketing) budovanie kapacít pre rozvoj kreatívnych odvetví (mimo mesta Košice) budovanie kapacít pre rozvoj inovácií (mimo mesta Košice) budovanie kapacít pre rozvoj sociálnej ekonomiky (mimo mesta Košice) komplexný rozvoj vodnej turistiky (Izra, Byšta, Hornád, Bodrog. Latorica Bukovec a ďalšie)	

komplexný rozvoj filmového cestovného ruchu (lokality – Spišský hrad, NP Slovenský raj, Dobšinská ľadová jaskyňa, mesto Košice, Zádielska tiesňava, Čierna nad Tysou a iné) využitie železničných tratí mimo prevádzku - dreziny		
Na úrovni jednotlivých SPR:	SPR Gemer	rozvoj konskej turistiky
	SPR Hnilec	komplexný rozvoj rekreačnej destinácie Ružín komplexný rozvoj turistickej oblasti Kojšov
	SPR Spiš	komplexný rozvoj destinácie Slovenský raj transformácia lyžiarskych stredísk
	SPR Abov	rozvoj globálneho logistického a industriálneho parku komplexný rozvoj areálov kaštieľov (kúrií) Abova rozvoj medicínskej turistiky (Štós)
	SPR DZ:T	rozvoj tematickej vínnej cesty Tokaj
	SPR DZ:SM	komplexný rozvoj destinácie Zemplínska Šírava (zážitkové atrakcie, loď, vodné športy golf, camping, „family park“ komplexný rozvoj destinácie Morské oko rozvoj „birdwatching“ Senianske rybníky
Na úrovni UMR:		
1.6. Kľúčové projekty a balíčky komplementárnych operácií/projektov zaradené do IUI (financovateľných z prostriedkov EU)		
Všetky opatrenia identifikované v časti 5 navrhujeme zaradiť do IUI.		
2. Predpokladaný obsah PHRSR		
1. Charakter dokumentu		
Strategický dokument má povahu nového dokumentu.		
2. Body obsahu PHRSR (podrobnejšie viď Metodika tvorby PHRSR, UPVII 2020)		
1. Úvod 2. Analytická časť (podľa z. č. 539/2008 Z. z. a návrhu Nariadenia COM/2018/375 final - 2018/0196 (COD)) 3. Strategická časť (podľa z. č. 539/2008 Z. z. a návrhu Nariadenia COM/2018/375 final - 2018/0196 (COD)) 4. Programová časť (podľa z. č. 539/2008 Z. z. a návrhu Nariadenia COM/2018/375 final - 2018/0196 (COD)) 5. Realizačná časť (podľa z. č. 539/2008 Z. z. a návrhu Nariadenia COM/2018/375 final - 2018/0196 (COD)) 6. Finančná časť (podľa z. č. 539/2008 Z. z. a návrhu Nariadenia COM/2018/375 final - 2018/0196 (COD))		

7. Použité zdroje
8. Prílohy

3. Vymedzenie územia a územné členenie stratégie/definované strategicko-plánovacie regióny vrátane území pre stratégiu UMR.

IUS sa vypracúva ako PHRSR VÚC pre administratívne územie samosprávneho kraja a bude zohľadňovať špecifické potreby strategicko-plánovacích regiónov:

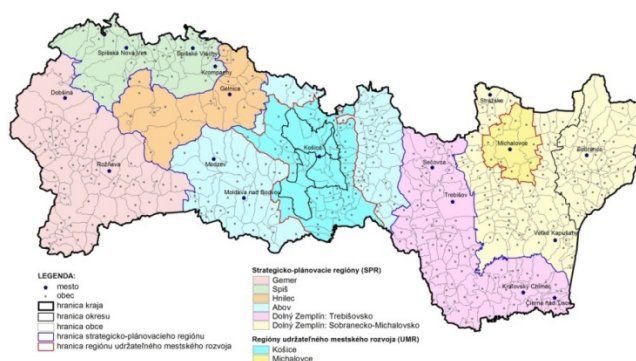
1. SPR Gemer – okres Rožňava
2. SPR Spiš – okres Spišská Nová Ves
3. SPR Hnilec – okres Gelnica
4. SPR Abov – okres Košice okolie a okresy Košice I-IV, súčasťou je UMR Košice a okolie
5. SPR Dolný Zemplín: Trebišovsko – okres Trebišov
6. SPR Dolný Zemplín: Sobrancecko-Michalovsko – okresy Sobrance a Michalovce, súčasťou je UMR Michalovce a okolie pre územia UMR:

UMR1 Košice a okolie

UMR2 Michalovce a okolie

Predbežná verzia zobrazenia, oblasť UMR sa môže meniť podľa definitívneho rozhodnutia obcí.

Mapa bude aktualizovaná začiatkom roka 2021.

3. Uvažované/požadované variantné riešenia zohľadňujúce impulzy, potenciály, výzvy, problémy, ciele a geografický rozmer PHRSR

V návrhu PHRSR sa uvažuje s variantným riešením.

4. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania PHRSR a zodpovednosti za jednotlivé kroky (podrobnejšie viď fázy a kroky prípravy podľa: Metodika tvorby PHRSR, UPVII 2020)

Fáza/ Krok	Obsah	Začiatok fázy/ kroku	Koniec fázy/ kroku	Zodpovedná osoba/partner

Fáza 1	Identifikácia potreby a impulzov vypracovania PHRSR VÚC a rozhodnutie o začatí prípravných prác	05/2020	08/2020	Odbor regionálneho rozvoja, územného plánovania a životného prostredia ÚRSK
Fáza 2	Prípravné práce, spracovanie a schválenie Vstupnej správy	09/2020	12/2020	
Fáza 3	Inventarizačná, analytická a prognostická fáza spracovania PHRSR VÚC	01/2021	02/2021	
Fáza 4	Stanovenie strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHRSR VÚC	03/2021	04/2021	
Fáza 5	Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov	05/2021	06/2021	
Fáza 6	Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHRSR VÚC	05/2021	06/2021	
Fáza 7	Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHRSR VÚC	07/2021	08/2021	
5. Vzťah PHRSR k iným strategickým dokumentom				
1. Nadradené dokumenty (názov, obstarávateľ dokumentu, časové zameranie, relevantnosť k spracovávanému PHRSR)				
Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 Národný investičný plán Slovenskej republiky na roky 2018-2030 Národná inovačná stratégia (aktuálne vo fáze prípravy) Plán obnovy a odolnosti SR Koncepcia územného rozvoja Slovenska Sektorové strategické dokumenty na národnej úrovni				
2. Ostatné dokumenty (názov, obstarávateľ dokumentu, časové zameranie, relevantnosť k spracovávanému PHRSR) napr. schválené stratégie VUC:				
Územný plán veľkého územného celku Košický kraj Plán udržateľnej mobility Koncepcia rozvoja kultúry v Košickom samosprávnom kraji 2020-2025 (2030) Program obnovy krajiny Košického kraja Koncepcia podpory pohybových aktivít obyvateľov KSK 2020-2025 Regionálna inovačná stratégia (aktuálne vo fáze prípravy)				

Ostatné sektorové regionálne stratégie v príprave (školsťvo, sociálne veci, cestovný ruch) Stratégie CLLD (MAS) Akčné plány NRO Programy rozvoja obcí (PHRSR miest a obcí) Komunitné plány miest a obcí Územné plány miest a obcí Ostatné sektorové stratégie na miestnej úrovni		
6. Orgán kompetentný na prijatie PHRSR		
Zastupiteľstvo Košického samosprávneho kraja		
B. Základné údaje o predpokladaných vstupoch a vplyvoch implementácie PHRSR		
1. Predpokladané požiadavky na vstupy/zdroje celkom a na jednotlivé integrované investičné balíčky, kľúčové projekty a tematické balíčky		
Celkom PHRSR:	Identifikácia zdroja a objemu mimo podpory EU	Identifikácia zdroja a objemu očakávanej podpory EU (IUI)
Finančné zdroje	V tejto fáze nemožno tieto informácie kvalifikovane ur i ani odhadnú .	
Ľudské zdroje		
Materiálne zdroje		
Integrovaný investičný balíček 1		
Finančné zdroje		
Ľudské zdroje		
Materiálne zdroje		
Kľúčový projekt 1.1.		
Finančné zdroje		
Ľudské zdroje		
Materiálne zdroje	Indikatívnu výšku potrebných zdrojov jednotlivých opatrení bude možné ur i pod a zásobníkov projektov.	

Tematický balíček doplnkových projektov	
1.1.	
Finančné zdroje	
Ľudské zdroje	
Materiálne zdroje	
2. Údaje o predpokladaných výstupoch/efektoch	
	Merateľné ukazovatele a ich hodnoty
Integrovaný investičný balíček 1	Budú zostavené podľa schválených a rozpracovaných operácií v súlade s navrhovanými špecifickými cieľmi, spracovanie sa predpokladá v druhej fáze prípravy Integrovanej územnej stratégie Košického kraja, pričom východiskovým bude návrh výstupových ukazovateľov podľa VS a návrh dopadových ukazovateľov podľa zoznamu MIRRI.
Kľúčový projekt 1.1.	
Tematický balíček doplnkových projektov 1.1.	
3. Možné riziká súvisiace s tvorbou a implementáciou PHRSR samosprávneho kraja	
Kľúčovými rizikami súvisiacimi s tvorbou a implementáciou PHRSR sú:	
• majetkové a právne záležitosti ovplyvňujúce realizáciu rozvojových aktivít • legislatívne bariéry • nečinnosť resp. zahltenosť správnych orgánov • nedostatok finančných prostriedkov • nedostatok ľudských kapacít • vis maior • množstvo zdieľaných kompetencií medzi národnou a regionálnou/miestnou úrovňou pri čerpaní zdrojov z EŠIF, PRV a ďalších • administratívne prekážky a neprimeraný formalizmus pri čerpaní zdrojov z EŠIF, PRV a ďalších	
K ďalším rizikám patria:	
• nedostatočné implementačné mechanizmy • slabá motivácia spolupracovať • politické vplyvy • neprimeraný individualizmus pri realizácii rozvojových aktivít	
C. Dotknuté subjekty	

1. Vymedzenie kľúčových partnerov (hlavných aktérov rozvoja, dotknutej verejnosti vrátane jej združení a osobitne sociálno-ekonomických partnerov)				
1. Definovanie hlavných aktérov rozvoja VÚC				
Hlavní aktéri rozvoja disponujú členstvom v Rade partnerstva (k 31.12.2020 – min. 603 členov). Zastupujú KSK, všetky mestá a obce, prevažnú väčšinu miestnych a regionálnych orgánov všeobecnej a špecializovanej štátnej správy (všetky OÚ, všetky UPSVaR), 3 ministerstvá (MIRRI, MK, MDaV), všetky miestne akčné skupiny, regionálne rozvojové agentúry, centrá podpory regionálneho rozvoja, najväčších zamestnávateľov, cirkví, univerzita, vysoké školy a fakulty pôsobiace na území kraja (5), pracoviská (ústavy) SAV a tiež občiansku spoločnosť.				
2. Definovanie dotknutej verejnosti				
Obyvatelia Košického kraja a turisti				
3. Definovanie sociálno-ekonomických partnerov				
Identifikácia partnera	Hlavná motivácia partnera pre spoluprácu	Kapacita pre zapojenie do tvorby PHRSR VÚC	Návrh inštitucionalizácie partnerstva, resp. využitia existujúcej	Návrh kľúčových fáz zapojenia partnera
Podľa členstva v Rade partnerstva jej orgánoch.				
1. Návrh kooperačnej štruktúry procesu spracovania PHRSR				
Gestor tvorby PHRSR		Košický samosprávny kraj Ing. Matej Oviárka		
Kordinátor tvorby PHRSR		Košický samosprávny kraj Mgr. Ing. Tomáš Malatinec, PhD.		
Tím pre koordináciu tvorby a implementácie PHRSR				
Pracovné skupiny zodpovedné za jednotlivé úlohy - územné (SPR, UMR) a tematické pracovné skupiny		13 predsedov kooperačných rád Tematické komisie podľa priorít + tematická komisia pre transformáciu regiónu (JTF)		
2. Zoznam dotknutých subjektov podľa Zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a doplnení niektorých zákonov				
Dotknuté subjekty: v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších predpisov Dotknuté obce: všetky obce v Košickom kraji (440) Dotknuté VÚC: Košický samosprávny kraj Susediace VÚC : Prešovský samosprávny kraj, Banskobystrický samosprávny kraj Regionálne orgány štátnej správy: KPU (1), všetky OU (8), všetky UPSVaR (5) Orgány špecializovanej štátnej správy: ministerstvá SR				

3. Dotknuté susedné štáty
Maďarsko, Ukrajina